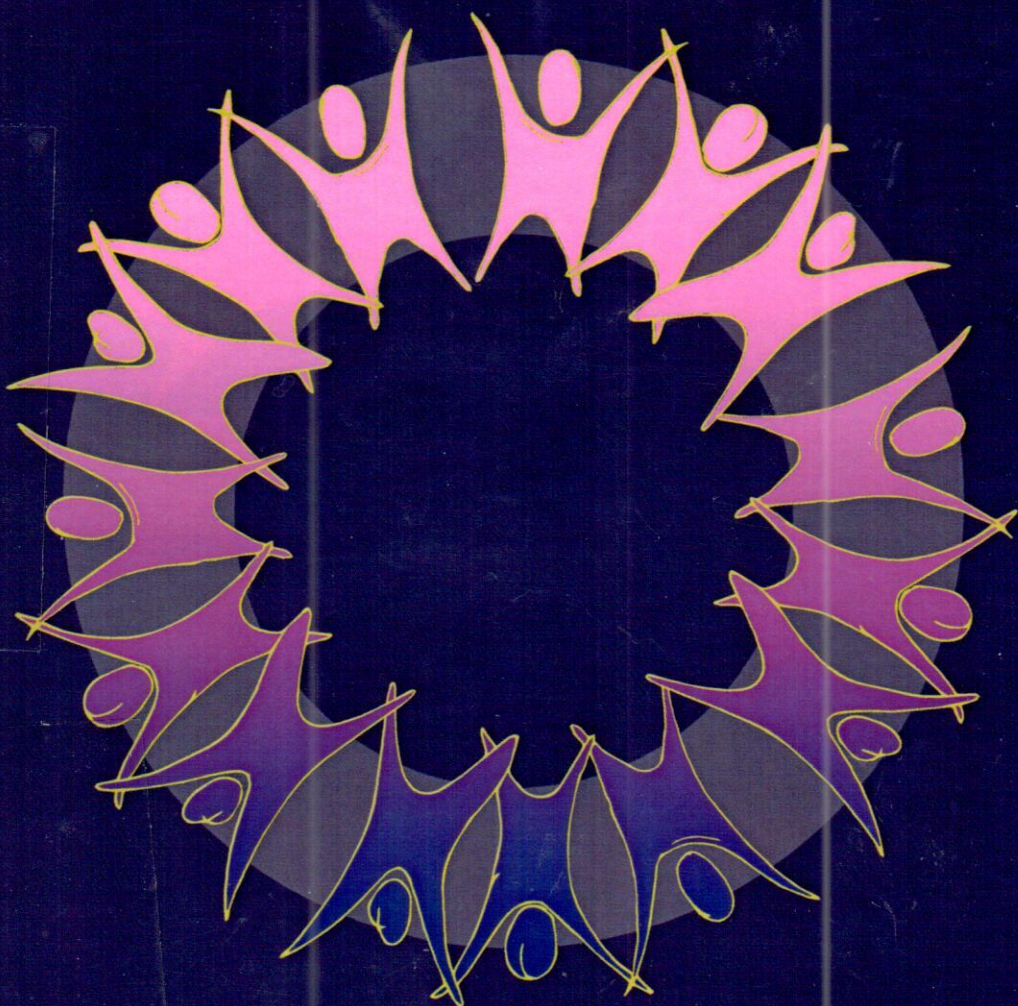

**การสร้างเสริมความสามารถในการทำงาน
แก่แรงงานในสถานประกอบการ :
แนวคิด การประเมินและการปฏิบัติสำหรับพยาบาลอาชีวอนามัย**

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ : สถานการณ์ด้านแรงงานและความสำคัญของความสามารถใน ทำงานต่อการทำงานของบุคคล	1
1.1 สถานการณ์แรงงานในปัจจุบันและอนาคต: การเพิ่มขึ้นของแรงงานสูงวัย	2
1.2 สถานการณ์ด้านแรงงานสูงอายุและการมีส่วนร่วมในตลาดแรงงานของแรงงาน สูงอายุ	10
1.3 ความสามารถในการทำงาน: แนวคิดและองค์ประกอบสำคัญในการส่งเสริม ศักยภาพการทำงานของแรงงาน	26
1.4 แนวทางการกำหนดนโยบายและบทบาทขององค์กรในการส่งเสริมความสามารถ ในการทำงานแก่พนักงาน	29
สรุป	31
เอกสารอ้างอิง	32
บทที่ 2 แนวคิดความสามารถในการทำงาน การประเมินและแนวทางการส่งเสริม ความสามารถในการทำงาน	37
2.1 นิยามความสามารถในการทำงาน	37
2.2 ความสำคัญของความสามารถในการทำงานสำหรับการทำงานของแรงงานและ องค์กร	38
2.3 วิวัฒนาการเกี่ยวกับแนวคิดความสามารถในการทำงาน	40
2.4 แนวคิดความสามารถในการทำงานและความสามารถในการจ้างงาน (Work Ability and Employability)	42
2.5 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการทำงาน	55
2.6 การประเมินความสามารถในการทำงาน	56
2.7 แนวคิดการสร้างเสริมความสามารถในการทำงาน	57
2.8 แนวทางการส่งเสริมความสามารถในการทำงานแก่แรงงานสูงอายุ	65

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 2 แนวคิดความสามารถในการทำงาน การประเมินและแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการทำงาน (ต่อ)	69
สรุป	70
เอกสารอ้างอิง	72
ภาคผนวก	
บทที่ 3 ดัชนีชี้วัดความสามารถในการทำงานและแนวทางการประเมิน	73
3.1 ความหมายและความสำคัญของดัชนีชี้วัดความสามารถในการทำงาน	74
3.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินความสามารถในการทำงาน	76
3.3 ความเป็นมาของการพัฒนาดัชนีชี้วัดความสามารถในการทำงาน	77
3.4 แนวทางการประเมินความสามารถในการทำงานและการแปลผล	78
3.5 การนำไปประยุกต์ใช้การส่งเสริมความสามารถในการทำงานแก่ผู้ปฏิบัติงาน	82
3.6 คุณภาพของแบบดัชนีชี้วัดความสามารถในการทำงานและการนำไปใช้ในการปฏิบัติและการวิจัย	91
3.7 ค่าอ้างอิงระดับความสามารถในการทำงาน	95
3.8 มาตรการในการติดตามผลในทางปฏิบัติ	99
สรุป	101
เอกสารอ้างอิง	102
ภาคผนวก ก แบบสอบถามดัชนีชี้วัดความสามารถในการทำงาน	105
ภาคผนวก ข แบบประเมินความสามารถในการทำงาน (ชุดสั้น)	110
บทที่ 4 แนวทางการสร้างเสริมความสามารถในการทำงานแก่แรงงานในสถานประกอบการ: แนวคิดสู่การปฏิบัติ	115
4.1 แนวคิดการส่งเสริมความสามารถในการทำงานแก่แรงงานในสถานประกอบการ	115
4.2 ความเป็นมาของการศึกษาแนวคิดความสามารถในการทำงาน: อดีตสู่ปัจจุบัน	116
4.3 การนำแนวคิดความสามารถในการทำงานมาประยุกต์ใช้ในการบริการอาชีวอนามัย	119
4.4 การประยุกต์แนวคิดความสามารถในการทำงานในการจัดบริการพยาบาลอาชีวอนามัยในประเทศไทย	122
สรุป	136
เอกสารอ้างอิง	137

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4	แนวทางการสร้างเสริมความสามารถในการทำงานแก่แรงงานในสถานประกอบการ: แนวคิดสู่การปฏิบัติ (ต่อ)	
	ภาคผนวก ก แบบวัดพลังความสามารถในการทำงานของสำนักโรคจากการประกอบ อาชีพและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข	139
บทที่ 5	แนวทางการจัดบริการและบทบาทพยาบาลอาชีวอนามัยในการส่งเสริม ความสามารถในการทำงานสำหรับแรงงานในสถานประกอบการ	157
	5.1 ความหมายและขอบเขตการพยาบาลอาชีวอนามัย	158
	5.2 ประวัติการพยาบาลอาชีวอนามัย	158
	5.3 แนวคิดการพยาบาลอาชีวอนามัย	164
	5.4 เป้าหมายการให้บริการพยาบาลอาชีวอนามัย	175
	5.5 ประเภทของพยาบาลอาชีวอนามัย	177
	5.6 มาตรฐานการพยาบาลอาชีวอนามัย	179
	5.7 บทบาทพยาบาลอาชีวอนามัย	182
	5.8 บทบาทพยาบาลอาชีวอนามัยในการสร้างเสริมความสามารถในการทำงานสำหรับ แรงงานในสถานประกอบการ	186
	สรุป	198
	เอกสารอ้างอิง	200
บทที่ 6	กรณีศึกษา: การประยุกต์แนวคิดสู่การปฏิบัติ	203
	กรณีศึกษาที่ 1: การส่งเสริมความสามารถในการทำงานสำหรับบุคลากรในโรงพยาบาล และสถานประกอบการ: กรณีศึกษาในโรงพยาบาลสมุทรสาคร	205
	กรณีศึกษาที่ 2: การพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย แนวปฏิบัติในการจ้างงาน และการเสริมสร้างความสามารถในการทำงานและคุณภาพชีวิต การทำงานเพื่อการขยายโอกาสการทำงานภายหลังเกษียณอายุ แก่อาจารย์อาวุโสในสถาบันอุดมศึกษาไทย	213
	บทวิเคราะห์	244
	สรุป	245
	เอกสารอ้างอิง	246

บทที่ 7 แนวทางการจัดบริการดูแลสุขภาพและการส่งเสริมความสามารถในการทำงาน สำหรับแรงงานในสถานการณ์โควิด-19	249
7.1 ความรู้เรื่องโรคโควิด-19	249
7.2 สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จากประเทศจีนสู่ประเทศไทยและ ประเทศต่างๆ ทั่วโลก	251
7.3 ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด -19 ต่อภาวะเศรษฐกิจและ สถานประกอบการในประเทศไทย	254
7.4 แนวปฏิบัติในการดูแลสุขภาพและการป้องกันควบคุมโรคโควิด-19 สำหรับแรงงานและสถานประกอบการ	260
7.5. สถานการณ์และปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำงานของแรงงาน ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19	264
7.6. บทบาทพยาบาลอาชีวอนามัยในการจัดบริการเพื่อการดูแลสุขภาพและ การส่งเสริมความสามารถในการทำงานแก่แรงงานในสถานประกอบการใน สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19	266
สรุป	273
เอกสารอ้างอิง	274
ดัชนีผู้แต่ง	277
ดัชนีคำศัพท์	282
ประวัติผู้เขียน	289

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1-1	การคาดการณ์แนวโน้มร้อยละของผู้สูงอายุในประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ระหว่างปี ค.ศ. 2100-1950	5
1-2	จำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามช่วงอายุ ปี พ.ศ.-2560 ทั่วราชอาณาจักร 2562	17
1-3	จำนวนและร้อยละประชากรอายุ 45 ปีขึ้นไป จำแนกตามช่วงอายุ ปี พ.ศ.ทั่วราชอาณาจักร 2562-2560	18
1-4	จำนวนกำลังแรงงานรวม จำแนกตามช่วงอายุและเพศ ระหว่างปี พ.ศ. 2562-2560	19
1-5	จำนวนผู้มีงานทำ จำแนกตามช่วงอายุและเพศ ปี 2562-2560	19
1-6	จำนวนและร้อยละของแรงงานอายุ 45 ปีขึ้นไป ระหว่าง ปี พ.ศ. 2560- 2562 จำแนกตามอายุและเพศ	20
1-7	ร้อยละของภาระของประเทศไทยตามโครงสร้างประชากรที่มีการ เปลี่ยนแปลง	21
1-8	องค์ประกอบและขอบเขตสวัสดิการสังคมตามสิทธิของผู้สูงอายุแห่ง พระราชบัญญัติผู้สูงอายุแห่งชาติ พ.ศ.2546	23
2-1	แนวทางดำเนินการสร้างเสริมความสามารถในการทำงานและคุณภาพ ชีวิตการทำงานแก่แรงงานสูงอายุ	67
3-1	รายละเอียดคำถามและการให้คะแนนในแต่ละคำถาม	79
3-2	ระดับคะแนนความสามารถในการทำงานและมาตรการ	81
3-3	ขั้นตอนและแนวทางการดำเนินงานสนับสนุนความสามารถในการทำงาน	83
3-4	ตัวอย่างการคิดคะแนนในแบบสอบถามดัชนีชี้วัดความสามารถในการ ทำงาน	85
3-5	แนวทางและมาตรการปรับปรุงความสามารถในการทำงาน	87
3-6	แนวทางการส่งเสริมความสามารถในการทำงาน ของนาย ข.	90
3-7	คุณภาพของแบบสอบถามดัชนีชี้วัดความสามารถในการทำงาน	92

สารบัญตาราง (ต่อ)

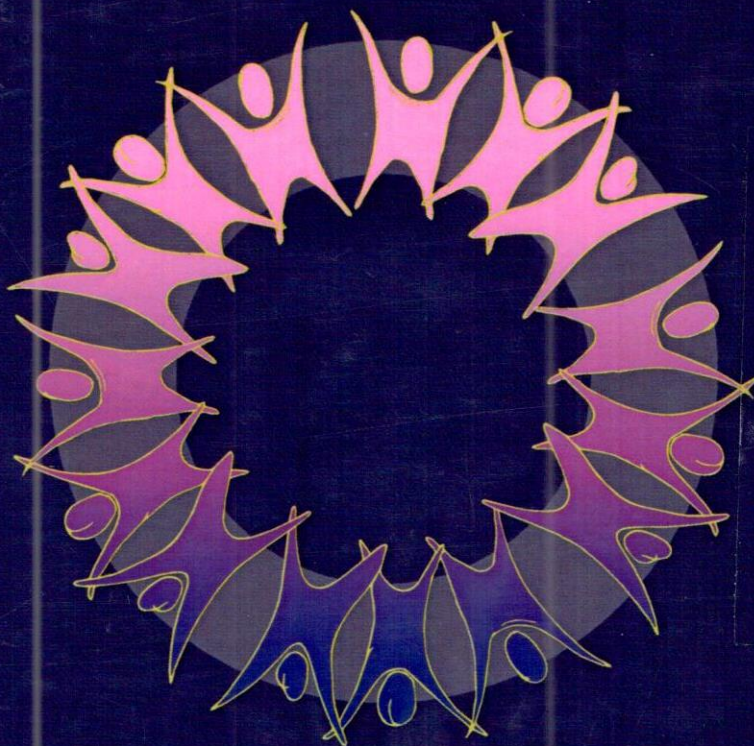
ตารางที่		หน้า
3-8	คะแนนเฉลี่ยดัชนีความสามารถในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานที่อายุ 50,55 และ 58 ปี เพศชายและเพศหญิงจำแนกตามลักษณะงานที่ใช้ศักยภาพด้านร่างกาย ด้านจิตใจหรือทั้งสองด้านรวมกันตามกลุ่ม	95
3-9	ร้อยละของผู้ปฏิบัติงานเทศบาลที่อายุ 50,55 และ 58 ปีจำแนกตามระดับความสามารถในการทำงาน เพศ และลักษณะงาน ที่ใช้กำลัง ความคิดหรือทั้งสองอย่างรวมกัน (Ilmarinen, 1988; Ilmarinen et al., 1997 อ้างถึงในอรรถกรณ แก้วบุญชู และเกรียงไกร ประการแก้ว, 1998)	96
3-10	ร้อยละของคณงานก่อสร้าง โดยจำแนกตามระดับความสามารถในการทำงาน ตามอายุ (Matikainen et al., (1993)	97
3-11	ร้อยละของผู้ปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลาง จำแนกตามระดับความสามารถในการทำงาน และอายุ (ข้อมูลสนับสนุนจาก Ilmarinen et al, 1996)	98
3-12	แนวทางในการปฏิบัติในการส่งเสริมความสามารถในการทำงานแก่คนงาน	100
4-1	กิจกรรมในการส่งเสริมและคงไว้ซึ่งความสามารถในการทำงาน	131
5-1	รายละเอียดปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอกของระบบตามแนวคิดของโรเจอร์	170
5-2	บทบาทและแนวปฏิบัติสำหรับพยาบาลอาชีวอนามัยในการส่งเสริมความสามารถในการทำงานแก่คนงานในสถานประกอบการ	193
6-1	สรุปข้อเสนอแนะเชิงนโยบายแนวทางการจ้างงานผู้เกษียณอายุและการจัดทำนโยบายการเสริมสร้างความสามารถในการทำงานและคุณภาพชีวิตการทำงานแก่อาจารย์อาวุโสและอาจารย์เกษียณอายุตามมติที่ประชุมผู้บริหาร	218
6-2	สรุปข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการกำหนดแนวทางการจ้างงานผู้เกษียณอายุและการจัดทำนโยบายการเสริมสร้างความสามารถในการทำงานและคุณภาพชีวิตการทำงานแก่อาจารย์อาวุโส (45 ปีขึ้นไป)	219

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
6-3	สรุปข้อเสนอเชิงนโยบายในข้อเสนอแนะเชิงนโยบายแนวปฏิบัติในการจ้างงาน การเสริมสร้างความสามารถในการทำงานและคุณภาพชีวิตการทำงานเพื่อการขยายโอกาสการทำงานภายหลังเกษียณอายุของอาจารย์เกษียณอายุ ในสถาบันอุดมศึกษาไทย	223
6-4	เนื้อหาในการจัดประชุม	227

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1-1	ประชากรโลกในปี ค.ศ. 2050.ศ.และ ค 2020จำแนกรายประเทศ	3
1-2	การจ้างงานแรงงานสูงอายุในประเทศต่างๆ	13
1-3	แนวโน้มอายุเฉลี่ยของแรงงานในภูมิภาคต่างๆ	14
1-4	จำนวนประชากร วัยเด็ก วัยแรงงานและวัยผู้สูงอายุ	15
1.5	โครงสร้างจำนวนประชากรจากการทะเบียน ปี พ.ศ. 2562 (ล้านคน) จำแนกตามอายุ/เพศ	16
2-1	ความสัมพันธ์ระหว่างอายุ ประสบการณ์ และประสิทธิภาพในการทำงาน	47
2-2	แนวคิดความสามารถในการทำงาน และกระบวนการจัดการด้าน ทรัพยากรมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน	48
2-3	บ้านแห่งความสามารถในการทำงาน	51
2-4	แนวคิดความสามารถในการทำงานใหม่	53
2-5	แนวคิดการส่งเสริมความสามารถในการทำงาน	59
2-6	แนวคิดการส่งเสริมความสามารถในการทำงาน	61
2-7	เมตริกซ์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุและงาน	64
2-8	รูปแบบและแผนปฏิบัติการในการดำเนินงานเพื่อสร้างเสริมความ สามารถในการทำงานและคุณภาพชีวิตการทำงานแก่แรงงานสูงอายุ	66
4-1	บ้านแห่งความสามารถในการทำงาน	118
4-2	ร้อยละของระดับความสามารถในการทำงานของคนงานในโรงงาน ก.	121
4-3	ร้อยละความสามารถในการทำงาน จำแนกรายแผนก	121
4-4	ขั้นตอนการดำเนินงานในโรงพยาบาล	135
4-5	ขั้นตอนการดำเนินงานในสถานประกอบการ	136
5-1	แนวคิดการบริการและโปรแกรมด้านอาชีวอนามัยของโรเจอร์โดย ประยุกต์แนวคิดจากทฤษฎีระบบ	171
6-1	ขั้นตอนการดำเนินงานการส่งเสริมความสามารถในการทำงานใน โรงพยาบาลสมุทรสาคร	208
6-2	ขั้นตอนการดำเนินงานส่งเสริมความสามารถในการทำงานในสถาน ประกอบการของโรงพยาบาลสมุทรสาคร	209

350 וטר